

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

Навчально-науковий
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

«Затверджую»

Голова приймальної комісії
СУМДПУ імені А. С. Макаренка

проф. Юрій ЛЯННОЙ

« 25 » березня 2025 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ПСИХОЛОГІЇ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
ЗА ІНШОЮ СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«на основі ступеня бакалавра, магістра, освітньо-
кваліфікаційного рівня спеціаліста»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ С4 ПСИХОЛОГІЯ

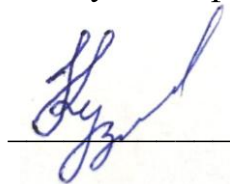
Розглянута на засіданні
Приймальної комісії
«25» березня 2025 р.
Протокол № 7

Програма фахового вступного випробування з «Психології» для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за спеціальністю С4 Психологія / [уклад.: Кузікова С. Б., Єрмакова Н. О., Усик Д.Б., Дворніченко Л.Л.]. Суми : Вид-во СДПУ ім. А. С. Макаренка, 2025. 7 с.

Ухвалена на засіданні кафедри психології

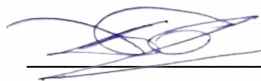
від 17 березня 2025 р. протокол № 9.

Завідувач кафедри психології

Світлана КУЗІКОВА

Голова комісії

Дмитро УСИК

**Програма фахового вступного випробування з «Психології»
для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра
на основі ступеня бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня
спеціаліста
за спеціальністю С4 Психологія**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Соціальні, економічні, політичні процеси в Україні зумовлюють необхідність реформування галузей сучасної освіти, що ставить перед вищими освітніми закладами нові завдання щодо підвищення ефективної теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців. В цьому напрямку особливе значення має підготовка майбутніх психологів, діяльність яких повинна максимально відповідати суспільним потребам і світовим стандартам.

Програма фахового вступного випробування у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка призначена для абітурієнтів, які бажають здобути кваліфікацію бакалавра на основі ступеня бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за спеціальністю С4 Психологія.

Завданням фахового випробування є визначення:

- рівня знання основних теоретичних знань з психології;
- розглянути вікову динаміку, фактори, умови, механізми становлення, формування та розвитку особистості;
- висвітлити факти психічного розвитку людини певного вікового періоду в категоріях (у поняттях) вікової психології;
- розкрити загальні закономірності психічного розвитку та становлення особистості людини певного віку;
- на основі встановлених вікових особливостей психічного розвитку визначити шляхи керівництва психічним розвитком, корегування його з метою компенсації можливих відхилень, запобігання затримки та сприяння успішному становленню особистості на кожному етапі онтогенезу.
- висвітлити типи, основні етапи й умови проведення психологічного методу дослідження психіки;
- глибини засвоєння матеріалу;
- вміння логічно мислити;
- вміння використовувати набуті знання для аналізу соціально-психологічних явищ і процесів при розв'язуванні конкретних практичних задач.

Вступники повинні:

знати:

- предмет, завдання, структуру та методи загальної, вікової, соціальної психології, психотерапії, психодіагностики і психокорекції;
- загальні закономірності, особливості виникнення і розвитку психічних процесів, властивостей і зумовлену віком динаміку співвідношень між ними;

- причини та закономірності переходу від одного вікового періоду до наступного;
- особливості соціальної структури особистості;
- особливості становлення різних видів діяльності (гри, навчання, праці, спілкування) та формування психічних якостей (вікових можливостей засвоєння знань) і властивостей (самосвідомості, спонукальної та емоційної сфер, характеру, здібностей) особистості;
- індивідуально-типологічні відмінності у психічному розвитку людей різних вікових груп, чинники, що їх детермінують;
- особливості діагностики психічних явищ та рис особистості.

вміти:

- використовувати систему методів та конкретних методик, придатних для пізнання психічних явищ у галузі вікової та соціальної психології;
- визначати шляхи керівництва психічним розвитком, корегувати його за необхідності та сприяти успішному становленню особистості на кожному етапі онтогенезу;
- отримувати дані для діагностики з метою виявлення відмінностей між особами чоловічої та жіночої статі;
- проводити експериментально-психологічне дослідження гендерних відмінностей;
- експериментально виявляти індивідуальні особливості у розвитку пам'яті, уваги, мислення, інтелекту, емоційно-вольової сфери.

Фахове вступне випробування з психології проводиться у формі письмового тестування. Виконання завдання оцінюється у 8 балів. Загальна кількість можливих набраних тестових балів може бути 200.

Значення отриманих балів оцінюється наступним чином:

- до 99 набраних балів означає, що абітурієнт не склав вступний іспит;
- 100 та більше набраних балів означає, що абітурієнт склав вступний іспит успішно.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 1. Психологія як наука та історія психології.

1.1. Психологія як наука. Психологія як наука про закономірності виникнення і функціонування психіки. Місце психології в системі наук. Міждисциплінарні зв'язки психології. Суб'єкт та об'єкт психології. Проблема предмета психології. Галузі сучасної психології та їх класифікація.

1.2. Етапи становлення психології. Періодизація становлення психологічної науки. Психологія як наука про душу. Психологія як наука про свідомість. Психологія в руслі біхевіоризму, психоаналізу, гештальтпсихології, гуманістичної психології. Основні напрямки сучасної психології в системі наук про людину. Розвиток вітчизняної психологічної науки.

1.3. Методи психологічного дослідження. Класифікація методів психології. Спостереження. Експеримент. Опитування. Тести. Уявлення про інші емпіричні методи. Методи практичної психології: психотерапія, психокорекція, психотренінг, психологічне консультування.

Розділ 2. Психологія особистості.

2.1. Психологія особистості. Поняття про особистість. Індивід, особистість, індивідуальність. Психологічні теорії особистості. Склад і структура особистості (самосвідомість, самооцінка, рівень домагань особистості). Розвиток і виховання особистості.

2.2. Темперамент. Темперамент як характеристика динамічної сторони психіки. Властивості нервової системи в темпераменті. Типи темпераменту та їх психологічна характеристика. Роль темпераменту в діяльності людини.

2.3. Характер. Характер як система як система найбільш стійких набутих рис особистості. Структура характеру. Основні риси типового характеру. Типології характеру. Акцентуації характеру. Формування характеру.

2.4. Здібності. Здібності як умова успішного здійснення діяльності. Природні і соціально сформовані передумови розвитку здібностей (задатки). Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Обдарованість, талант, геніальність.

2.5. Емоції і почуття. Поняття про емоції. Значення емоцій в житті людини. Основні функції емоцій: комунікативна, регулятивна, сигнальна, мотиваційна, оцінкова, стимулююча, захисна. Відмінність емоцій від відчуттів і почуттів. Класифікація і види емоцій. Настрій. Пристрасть. Вищі почуття. Емоційні стани: афект, стрес, фрустрація. Зовнішній вияв емоцій та почуттів.

2.6. Воля. Воля та її основні ознаки. Значення волі в житті людини, в організації і регуляції її діяльності та спілкування. Первинні вольові якості людини: сила волі, наполегливість, витримка. Вторинні вольові якості: рішучість, сміливість, витримка, впевненість. Третинні вольові якості: відповідальність, дисциплінованість, обов'язковість, принциповість, діловитість, ініціативність. Структура вольового акту. Розвиток волі.

Розділ 3. Діяльність

3.1. Діяльність. Психологічний аналіз діяльності. Поняття про діяльність. Структура діяльності. Основні різновиди діяльності. Творча діяльність.

3.2. Потребово-мотиваційна сфера особистості. Мотив і мотивація. Психологічні теорії мотивації. Потреби. Класифікація потреб. Спрямованість особистості. Цінності.

Розділ 4. Психологія мовлення та пізнавальних процесів.

4.1. Мовлення. Поняття про мову та мовлення. Значення мовлення в житті людини. Мовлення як засіб спілкування (комунікації) і узагальнення (мислення). Функції мовлення: сигніфікативна (позначення), узагальнення, комунікації. Види мовленнєвої діяльності та їх особливості. Основні етапи мовлення. Уявлення про внутрішнє мовлення, його структура і значення. Егоцентричне мовлення дитини як проміжна форма між внутрішнім і зовнішнім мовленням.

4.2. Відчуття. Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Значення відчуттів в житті людини. Види відчуттів. Різноманітність відчуттів як відображення значущих для людини властивостей середовища. Кількісні та якісні властивості відчуттів (чутливість, абсолютний та відносний поріг, адаптація, сенсibiliзація, синестезія).

4.3. Сприймання. Поняття про сприймання. Відмінність сприймання від відчуття. Види сприймання. Основні властивості сприймання: предметність, константність, цілісність. Ілюзії зорового сприймання.

4.4. Пам'ять. Загальне уявлення про пам'ять. Значення пам'яті в житті і діяльності людини. Види пам'яті та їх індивідуальні особливості. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення, впізнавання, забування. Закони пам'яті. Явище ремінісценції. Формування і розвиток пам'яті. Мнемотехніка та ейдетика.

4.5. Мислення. Поняття про мислення. Відмінність мислення від сприймання та інших психічних процесів. Види мислення: понятійне, образне, наочно-образне, наочно-дійове. Особливості і сфера застосування кожного виду мислення. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація. Логічні форми мислення: поняття, судження, умовиводи. Індукція та дедукція. Основні стадії процесу мислення. Індивідуальні особливості мислення. Взаємозв'язок мислення та інтелекту.

4.6. Увага. Особливості уваги як психічного процесу і стану людини. Функції уваги. Роль уваги у інших пізнавальних процесах. Властивості уваги: об'єм, концентрація, розподіл, стійкість, коливання, переключення. Види уваги: природна і соціально зумовлена; мимовільна, довільна, післядовільна; безпосередня та опосередкована; чуттєва та інтелектуальна. Розвиток уваги. Умови, що полегшують довільне зосередження уваги.

4.7. Уява. Уява та її сутність. Основні відмінності уяви від образів пам'яті та сприймання. Функції уяви. Види уяви та їх особливості: активна, пасивна, продуктивна, репродуктивна. Сновидіння, галюцинації і мрії як особливі види уяви. Прийоми створення образів уяви. Уява і творчість.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Комплект включає в себе 3 варіанти по 25 завдань для проведення вступного іспиту з «Психології» у формі письмового тестування.

Кожне завдання оцінюється у 8 балів.

Загальна кількість тестових балів – 200.

Значення отриманих балів:

- до 99 «незадовільно» – не склав;
- 100 та більше – склав.

Виконання тестових завдань розраховано на 1 академічну годину.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ануфрієва Н. М., Зелінська Т. М., Єрмакова Н. О. Соціальна психологія: Навчальний посібник. К.: Каравела, 2020. 370 с.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2019. 388 с.
3. Іванова О.В. Психологія. Вступ до спеціальності. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
4. Кузікова, С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене. Суми, 2020. 300 с.
5. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 272 с.
6. Марінушкіна О. Є. Порадник практичного психолога. Харків : Основа, 2007. 230 с.
7. Мушкевич М.І. Основи психотерапії : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.
8. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія. Київ : Академвидав, 2015. 400 с.
9. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. Львів.: «Новий Світ-2000», 2020. 452 с.
10. Роменець В.А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження: навч. посіб. Київ : Либідь, 2005. 916 с.